

Aile Hekimi
Perspektifinden
**Hastalık
Yönetim**
Platformu Raporu

Sağlık – Sen Hekim Komisyonu
ARALIK 2024

Aile Hekimi Perspektifinden Hastalık Yönetim Platformu

Giriş

Kronik hastalıklar, en büyük sağlık sorunlarından biri olarak, yalnızca bireylerin yaşam kalitesini değil, aynı zamanda sağlık sistemlerinin sürdürülebilirliğini de tehdit etmektedir. Diyabet, hipertansiyon, kalp hastalıkları gibi uzun süreli sağlık problemleri, sürekli izleme ve düzenli tedavi gerektiren durumlar olup, bu hastalıkların yönetimi günümüz sağlık hizmetlerinde önemli bir zorluk teşkil etmektedir.

Kronik hastalık tarama ve izlemleri için Sağlık Bakanlığı 2020 yılında Hastalık Yönetim Platformu (HYP) sistemine geçmiş ve 2021 yılında HYP ek ödeme performans kriteri olarak yönetmelikte yerini almıştır. Aile Hekimliği Sözleşme ve Ödeme Yönetmeliği'nde yapılan son değişiklik ile kronik hastalık takibinin ek ödeme performansındaki boyutu artmıştır. Aynı zamanda eski yönetmelikte kayıtlı kronik hastalarının takibini yapmayan hekimlerde negatif performans uygulaması bulunmaktayken yeni yönetmelik ile kronik hastalık izlem ve takibinin hiç yapılmaması durumunda aile hekimi toplam maaşı 0.9 ile çarpılarak düşürülecektir. Bu durumda yapılmayan izlem ve takiplerden dolayı %10 kesinti uygulanmış olacaktır. Bu nedenlerle daha fazla önemli hale gelen HYP uygulamasında yaşanan problemler ve bu problemlere yönelik önerilere ilişkin bu rapor hazırlandı. Raporun hazırlanmasında ülkenin farklı bölgelerinde görev yapan 100'ün üzerinde aile hekiminin görüşlerine başvurulmuştur.

HYP'nin uygulanmaya başlandığı günden bugüne kadar zaman içerisinde görülen uygulamada oluşan aksaklıklar, sistemsel problemler ve HYP uygulamasının veri girişlerinde uzun vakit alması gibi sorunlar, uygulamanın revize edilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Bu konuda görüşleri alınan hekimlerin önemli bir kısmı HYP hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olduğunu düşünürken sistemin teknik altyapısında düzeltmelere ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Çalışmaya katılan aile hekimleri, hastalarına istenilen düzeyde kronik hastalık takibi yapmanın ve HYP uygulaması için yeterli sürenin olmadığını, mevcut kayıtlı nüfus ve günlük hasta başvuru sayısı ile poliklinik şartlarında bu izlemi yapmanın zor olduğunu ve hastalara yeterli süre ayırmakta zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Hastalık Yönetim Platformu'nun Olumlu Yönleri

- Kronik hastalıkların tarama, tanı ve izlem süreçlerinde hasta ve hekim açısından kolaylık sağlaması,
- Asemptomatik hastaların taranması sonucu erken teşhis ile hastaların komplikasyon gelişmeden tanılarının konulması ve erken dönem hastalık yönetiminin planlamasının yapılması,
- Hastaların hastane ziyaretleri ve tahlillerinin dijital ortamda takibi ile uygulamada kolaylık oluşturması,
- Aile hekimlerinin koruyucu sağlık uygulamaları konusunda etkinliğini artırması ile mesleki tatmin oluşturması,
- Bilgilendirme için yeterli süre ayrıldığında hastaların bilgi ve farkındalığının yükselmesi ile kronik hastalık tedavi uyumunda artışın sağlanması,
- Uygulamanın pratik hale gelmesi ve kolay kullanım şartları oluşursa birinci basamak sağlık hizmet sunumunda kalitenin artmasına katkı sağlaması,
- Hastanelere başvuruların azalması ile sağlık sisteminin yükünün hafiflemesi

Yukarıda sayılan maddeler aile hekimleri tarafından sistemin olumlu yönleri olarak ifade edilmiştir.

Hastalık Yönetim Platformu'nun Olumsuz Yönleri

- Kayıtlı nüfusu 3000 ve üzerinde olan aile hekimliği birimlerinin yoğun poliklinik başvuruları arasında HYP için yeterli süreyi ayıramaması nedeniyle yeterli HYP'nin yapılamaması veya mesai saatleri dışında dijital olarak sisteme işlenmesi,
- HYP uygulamasının ayrı bir platform olmasından kaynaklı sistemin teknik problemler oluşturması, AHBS sistemi ile entegre olmamasından kaynaklı hem veri çekme hem de veriyi işleme aşamalarında vakit kaybı yaşanması,
- Veri çekme aşamasında sistemin SMS onayı istemesi ve verilerin yüklenmesinin zaman alması yoğun poliklinik şartlarında HYP yapılmasını zorlaştırmaktadır.
- Aile hekimine kayıtlı kişilerin sorumlulukları olmadığı için HYP yaptırmak istememesi nedeniyle yaşanan zorluklar,

- Hastalara daha önceden ilaç yazılırken sisteme girilen yanlış tanımlar nedeniyle tarama esnasında hastanın gereksiz işleme ve taramaya maruz kalması hastaların uyumunu azaltmaktadır. (Örneğin daha önce Ecopirin yazılan hastaya SGK geri ödemesi için Hipertansiyon (HT) tanısı girilmiş. Ancak hastanın hipertansiyonu bulunmamaktadır. Bu durumda sistem HT tarama yerine HT izlemi istiyor. Bununla birlikte kardiyovasküler riski HT tanısından dolayı daha yüksek hesaplanıyor ve sistem antihiperlipidemik ilaç kullanmasını hatta Kardiyoloji polikliniğine yönlendirilmesini öneriyor.)
- Kanser tarama için hedef değerler yüksek belirlenmiştir. Bu rakamlara erişmek mevcut fiziksel altyapı nedeniyle zorlaşabilmektedir. Örneğin Mamografi için KETEM'lerden randevu bulmak zor, cihaz arızaları nedeniyle randevular iptal edilebiliyor. Hastaneye yönlendirildiğindeyse Mamografi sonucunun raporlanması bir aydan daha uzun sürebilmektedir.
- HYP yapılmaya devam ettikçe ilerleyen aylarda izlem/tarama yapılacak hasta bulmak zorlaşıyor. Hedeflenen sayılara erişilemiyor. Aile hekimine başvuran hastaların hepsine HYP yapılsa bile konulan hedefe ulaşılamayacaktır.
- İzlem yapılan hastaların hastalıkları normale döndüğünde taramaya alınması gerekir. (Örneğin obezite izlemde kilo sorunu kalmamış hastalar BKİ normale döndüğünde izlemden çıkarak tarama listesine aktarılabilir.)

Hastalık Yönetim Platformu'nun Olumsuz Yönleri

- Hastalık tarama/izlemi kabul etmeyen, hastalık takibi için ASM'ye çağrılan ama gelmeyen hastanın hiçbir yükümlülüğünün olmaması hekimi ve aile sağlığı çalışanını zor duruma düşürmektedir. (Sistemde hasta gelmedi/hasta kabul etmedi gibi seçenekler olabilir ve bu kişilerin 2. ve 3. basamak müracaatlarında katkı payı ücreti artırılabilir).
- Tıbbi sekreterler hastaları arayarak kronik hastalık tarama ve izlemleri için ASM'ye davet etmektedirler. Grup elemanı olarak tıbbi sekreteri olmayan ASM'lerde bu konuda ihtiyaç bulunmaktadır.
- Yaşlı izlemede uzmanlık gerektiren testler yapılmaktadır. Bu testler yeniden gözden geçirilmelidir.
- Yaşlı izlemin fazlaca uzun sürmesinden kaynaklı hastaların HYP yapılması esnasında rahatsız oldukları ve uygunsuz davranışlar sergilediği görülmektedir. Yaşlı izlemindeki parametreler gözden geçirilmelidir.
- Serviks kanseri taramasında bekar, histerektomi yapılmış ya da yapmak istemiyor seçeneği olmalıdır ve bunlar işaretlendiğinde 6 aya kadar uyarı vermemelidir. Meme kanseri taramasında ise red/meme kanseri gibi seçenekler olmalıdır. Kolorektal kanser taramasında ise kolonoskopi yapılan hastadan GGK testi 2 yıl boyunca istenmemelidir.

Yukarıda sayılan maddeler aile hekimleri tarafından sistemin olumsuz ve düzeltilmesi gereken yönleri olarak ifade edilmiştir.

Aile Hekimlerinin Hastalık Yönetim Platformu'ndan Beklentileri

- Hastalık Yönetim Platformu uygulamasının AHBS ile entegre edilmesi,
- Günlük 48 ve üzeri poliklinik başvurusu olan aile sağlığı birimlerinin HYP hedeflerinin orantılı olarak azaltılarak revize edilmesi,
- HYP'nin uygulamasında sadeleştirme yapılması özellikle geriatri izlemin süresinin kısaltılmasına yönelik sistemde uygulama kolaylığı sağlanması,
- Kronik hastalık takibi ve kanser taramaları yaptırımaları durumunda hastalara sorumluluk yüklenmesi,
- HYP uygulaması için aile hekimlerine başvurularda randevu sistemi oluşturulması, HYP için hastaların randevu olarak belirli saatlerde aile hekimine başvurması,
- HYP uygulamasının teknik aksaklıkların giderilmesi ve sistemsel sorun yaşandığında hekimlere teknik destek sağlanması,
- HYP tarama ve izlem sonucunda önerilen uzman hekim başvurularının hekimin teşvik ödeme hedeflerindeki 2. ve 3. basamak sağlık kurumu başvuru sayısına dahil edilmemesi,
- HYP'nin bir kısmının (boy, kilo, sigara kullanımı, sağlık eğitimi vb.) aile sağlığı çalışanı tarafından doldurulması ve aile sağlığı çalışanına aile hekiminden bağımsız bir katsayı ile pozitif performans olarak değerlendirilmesi aile sağlığı çalışanlarının motivasyonunu artıracaktır.
- Periyodik sağlık muayenesi rehberi güncellenmeli ve bu muayeneleri zamanında yaptırma bireylere teşvik edici avantajlar sunulmalıdır. (Örneğin, ilaç katkı payı veya muayene ücretlerinde indirim gibi pozitif kazanımlar sağlanabilir.)
- HYP sonuçlarının hasta e-Nabız ekranında ayrı bir başlık ile görülebilmesi ve uyarılması gereken sonuçlar ile ilgili önerilerin hastaya otomatik mesajla iletilmesi,
- Hasta müracaatından sonra HYP girilebilmesi için sürenin 72 saate kadar uzatılması.

Sonuç

Aile hekimliği uygulamalarında kronik hastalık takibinin önemi her geçen gün daha fazla vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, Hastalık Yönetim Platformu (HYP) uygulamasının, kronik hastalıkların erken tanısı, izlenmesi ve tedavi süreçlerinin iyileştirilmesi noktasında önemli bir araç olduğu açıktır. Ancak, HYP'nin mevcut uygulamalarında karşılaşılan bazı teknik aksaklıklar, sistemsel zorluklar ve poliklinik şartlarında yaşanan zaman kısıtlamaları, platformun etkinliğini sınırlamaktadır. **Aile hekimlerinin, daha verimli bir şekilde kronik hastalık takibi yapabilmesi için HYP'nin daha pratik, kullanıcı dostu ve entegre bir hale getirilmesi büyük önem taşımaktadır.**

Raporda belirtilen olumlu yönler, sistemin potansiyelini gösterirken, olumsuz yönler de platformun güncel haliyle karşılaşılan zorlukları ortaya koymaktadır. Aile hekimlerinin görüşlerine dayanarak yapılan bu tespitler, kronik hastalık tarama ve izleminin sağlık hizmetlerinin birinci basamağında daha verimli kullanılabilmesi için yapılması gereken düzenlemelere ışık tutmaktadır. Aile hekimlerinin, platformun hem teknik altyapısının güçlendirilmesini hem de uygulama süreçlerinin sadeleştirilmesini talep etmeleri, sistemin daha etkin bir şekilde çalışabilmesi için kritik öneme sahiptir.

HYP uygulamasındaki aksaklıkların giderilmesi ve aile hekimlerinin beklentilerinin karşılanması, yalnızca sağlık hizmeti sunumunu değil, aynı zamanda sağlık çalışanlarının motivasyonunu ve mesleki tatminini de artıracaktır. Bu bağlamda, sağlık sistemimizin sürdürülebilirliğini ve kalitesini artırmak adına, HYP'nin yeniden gözden geçirilmesi ve aile hekimlerinin geri bildirimlerinin dikkate alınarak iyileştirilmesi önemlidir. Ayrıca, HYP ile 1. basamakta kronik hastalık tarama ve izleminin yapılmasının ülke ekonomisine ve halk sağlığına katkısı, bilimsel çalışmalar ve analizler ile net olarak ortaya konmalı ve kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Sonuç olarak, HYP'nin daha verimli ve etkin bir şekilde kullanılabilmesi için yapılacak olan düzenlemeler, hem bireylerin sağlık yönetimini iyileştirecek hem de sağlık sisteminin yükünü hafifletecektir.

Aile Hekimi
Perspektifinden
**Hastalık
Yönetim**
Platformu Raporu

Tel: **444 1995** Faks: **0312 230 83 65** Zübeyde Hanım Mh. Sebze Bahçeleri Cd.
No:86 Altındağ/**ANKARA** (Memur-Sen Binası Kat: 11-12-13)

www.sagliksen.org.tr

[sagliksen](https://www.facebook.com/sagliksen)

[ssagliksen](https://www.youtube.com/sagliksen)